

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μή σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ὁ τάλας, δεδοικὸς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1321)

Ἐν ὄψει τῆς λεγομένης Μεγάλης Πανορθοδόξου Συνόδου τοῦ 2016

Ἡ νέα ἐκκλησιολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου*

Συνάξεως Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν

Μὲ θλίψη γίναμε ὅλοι μάρτυρες τῶν διαδραματισθέντων πρὸ ὀλίγων μηνῶν στὴν Ἁγία Γῆ.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος διατύπωσε στὸ πλαίσιο τῆς συναντήσεώς του μὲ τὸν Πάπα Φραγκίσκο στὰ

Ἱεροσόλυμα στὶς 25 Μαΐου τρ. ἔ. (2014) μίᾳ καινοφανῆ καὶ ἐντελῶς ξένη πρὸς τὴν Ὁρθοδόξη ἐκκλησιολογία.

Ὡς ἡ χειρότερη ἔκφανση καὶ τὸ ἀποκορύφωμα μιᾶς παρεκκλίνοσας ἐκκλησιολογικῆς πορείας ποὺ ἔχει ἐκκινήσει ἤδη ἀπὸ πολλοῦ, ἡ νέα αὐτὴ ἐκκλησιολογία, ἀπορρίπτει τὸ ἀκατάλυτον καὶ ἀφθαρτον τῆς Ἐκκλησίας, ἂν καὶ Αὐτὴ, κατὰ τοὺς ἀγίους Πατέρες, εἶναι «ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς παρατεινόμενος εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας καὶ εἰς ὅλην τὴν αἰωνιότητα. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία δὲν

(*) Περιοδ. «Θεοδρομία», Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 2014, σελ. 557-570. • Βλ. καὶ <http://www.theodromia.gr/A9455A79.el.aspx>. Ἱ επιμέλ. ἡμετ.

ἔχει “σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων”»¹. Ἀντιθέτως, σύμφωνα με τὰ λόγια τοῦ Πατριάρχου, ἡ Ἐκκλησία, παρὰ τὸ θέλημα τοῦ Παντοδυνάμου Χριστοῦ, ἔχει διασπασθεῖ.

1. Διατυπώσεις τῆς ἐκκλησιολογίας τῆς «δισπασμένης ἐκκλησίας»

«**Ἡ** Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἡ ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν “ἀρχῇ Λόγου”, τοῦ “ὄντος πρὸς τὸν Θεόν”, καὶ “Θεοῦ ὄντος” Λόγου, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν τῆς ἀγάπης, δυστυχῶς κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς στρατείαν αὐτῆς, λόγῳ τῆς ὑπερισχύσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ τοῦ πεπερασμένου θελήματος τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, διεσπᾶσθη ἐν χρόνῳ. Οὕτω διεμορφώθησαν καταστάσεις καὶ ομάδες ποικίλαι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκάστη διεκδικεῖ “ἀθθεντίαν” καὶ “ἀλήθειαν”. **Ἡ** Ἀλήθεια ὁμως εἶναι Μία, ὁ Χριστός, καὶ ἡ ἰδρυθεῖσα ὑπ’ Αὐτοῦ Μία Ἐκκλησία».

«**Ἀ**τυχῶς, ὑπερίσχυσε ὁ ἀνθρώπινος παράγων, καὶ διὰ τῆς συσσωρεύσεως προσθηκῶν “θεολογικῶν”, “πρακτικῶν” καὶ “κοινωνικῶν” αἱ κατὰ τὸπους Ἐκκλησίαι ὠδήγηθησαν εἰς διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως, εἰς ἀπομόνωσιν, ἐξελιχθεῖσαν ἐνίοτε εἰς ἐχθρικὴν πολεμικὴν»².

Ἡ θέση αὐτὴ δὲν εἶναι παντελῶς νέα· ἤδη πολὺ ἔνωρις ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἶχε ἐκφράσει τὴν ἄποψή του ὑπὲρ τῆς ἰσότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς αἰρέσεως τοῦ Παπισμοῦ:

«**Μ**ιὰ κοινὴ μυστηριακὴ κατανόηση τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ἀναδυθεῖ, διατηρηθεῖ καὶ μεταδοθεῖ διαχρονικῶς ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴ διαδοχὴ [...] ἡ Μεικτὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει δυνηθεῖ νὰ διακηρύξει, ὅτι οἱ Ἐκκλησίες μας

---

1. ΑΓ. ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ ΠΟΠΟΒΙΤΣ, Ἄνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος· μελετήματα Ὁρθοδόξου Θεολογίας, ἐκδ. Ἀστὴρ, Ἀθῆναι 1987, σελ.182 (Κεφάλαια Ἐκκλησιολογικά, §33). Βλ. καὶ Ἐφ. 5, 27.

2. «Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης πρὸς Πατριάρχη Ἱεροσολύμων: Ἀμφότεροι φυλάσσομεν πνευματικὰς καὶ κυριαρχικὰς Θερμοπύλας», Amen.gr (24 Μαΐου 2014), <http://www.amen.gr/article18151> (παράγραφος §4).

ἀναγνωρίζουν ή μία τήν ἄλλη ὡς Ἀδελφές Ἐκκλησίες, ἀπό κοινού ὑπεύθυνες γιά τήν διαφύλαξη τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, μέ πιστότητα πρὸς τὸ θεῖο σχέδιο, καὶ μέ ἕναν τελείως ἰδιαίτερο τρόπο ὅσον ἀφορᾷ στήν ἐνότητα [...] **Μ**ὲ αὐτὴν τὴν προοπτικὴ παρακινούμε τοὺς πιστοὺς μας, Καθολικοὺς καὶ Ὁρθοδόξους, νὰ ἐνισχύσουν τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφосύνης, τὸ ὁποῖο προέρχεται ἀπὸ τὸ ἕνα Βάπτισμα καὶ ἀπὸ τὴν συμμετοχὴ στήν μυστηριακὴ ζωὴ»³.

«**Δ**ιὰ τὴν συνειδητοποίησιν τῶν ἐπιβλαβῶν στοιχείων τῆς παλαιᾶς ζύμης, ἣτις ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν τῆς ἀληθοῦς καὶ σωζούσης μετανοίας, ὡφελιμότατος εἶναι ὁ διάλογος [...]. Ἐφ' ὅσον δηλονότι μία Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει ὅτι ἄλλη τις Ἐκκλησία εἶναι ταμιούχος τῆς θείας χάριτος καὶ ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας, ἀποκλείεται, ὡς ἀντιφάσκουσα εἰς τὴν παραδοχὴν ταύτην, ἢ προσπάθεια ἀποσπάσεως πιστῶν ἀπὸ τῆς μιᾶς καὶ προσαρτήσεως αὐτῶν εἰς τὴν ἑτέραν. **Δ**ιότι ἐκάστη τοπικὴ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀνταγωνίστρια τῶν ἄλλων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ἐν σῶμα μετ' αὐτῶν καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν βίωσιν τῆς ἐνότητος αὐτῆς ἐν Χριστῷ, τὴν ἀποκατάστασιν δηλονότι αὐτῆς, διαταραχθείσης κατὰ τὸ παρελθόν, καὶ ὄχι τὴν ἀπορρόφησιν τῆς ἄλλης»⁴.

Ἡ παράδοξη αὐτὴ διεύρυνση τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἄφησε ἐκτὸς τοῦ περιβόλου της τοὺς αἵρετικοὺς Προτεστάντες.

Περὶ τῆς 9ης Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Πόρτο Ἀλέγκρε τῆς Βραζιλίας (Φεβρουάριος 2006), ὁ κ. Βαρθολομαῖος ἐδήλωσε τὸ ἔτος 2008:

«**Ἀ**πηλλαγμένοι λοιπὸν τῶν ἀγκυλώσεων τοῦ παρελθόντος καὶ ἀποφασισμένοι νὰ παραμείνωμεν ἠνωμένοι καὶ νὰ ἐργασθῶμεν ἀπὸ κοινού, ἐθέσαμεν, πρὸ δύο ἐτῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς **Θ'** Συνελεύσεως ἐν Porto

---

3. «Common Declaration Signed in the Vatican by Pope John Paul II and Patriarch Bartholomew I, June 29, 1995», EWTN Global Catholic Network, <http://www.ewtn.com/library/PAPALDOC/BARTHDEC.HTM>. Βλ. καὶ Ἐπίσκεψις 520 (31-7-1995) 20.

4. Προσφώνησις πρὸς τὴν παπικὴν ἀντιπροσωπεῖαν ὑπὸ τὸν Καρδινάλιο William Keeler, κατὰ τὴν Ἐορτικὴ Ἐορτὴ τοῦ Πατριαρχείου ΚΠόλεως (1998) ἐν Ἐπίσκεψις, ἔτος 29ον, ἀρ. 563 (31-11-1998).

Αlegre Βραζιλίας, τὰς βάσεις μιᾶς νέας περιόδου εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Συμβουλίου»⁵.

Πρὸς κοινὴ ἔκπληξη, τὸ τελικὸ κείμενο τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης διακηρύσσει περὶ τῶν «ἐκκλησιῶν» τοῦ Π.Σ.Ε.:

«Κάθε ἐκκλησία εἶναι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ ὄχι ἡ ὁλότητά της. Κάθε ἐκκλησία ἐκπληρώνει τὴν καθολικότητά της ὅταν εἶναι σὲ κοινωνία μὲ τὶς ἄλλες ἐκκλησίες [...]. Ὁ ἕνας χωρὶς τὸν ἄλλο εἴμαστε πτωχευμένοι»⁶.

ἽΟ Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης (Ζηζιούλας), θεολογικὸς σύμβουλος τοῦ Πατριάρχου, ἐπίσης θεωρεῖ ὡς ἐντὸς «ἐκκλησίας» ὅσες (δι)αιρέσεις καὶ σχίσματα ἐφαρμόζουν ἓνα ὁποιοδήποτε «βάπτισμα»:

«Τὸ βάπτισμα δημιουργεῖ ἓνα ὄριο στὴν Ἐκκλησία. Τώρα μὲ αὐτὸ τὸ βαπτιστικὸ ὄριο εἶναι κατανοητὸ νὰ ὑπάρξει διαίρεση, ἀλλὰ ὁποιαδήποτε διαίρεση μέσα σὲ αὐτὰ τὰ ὄρια δὲν εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὴν διαίρεση ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὐτῶν ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπὸ αὐτὸ τὸ βαπτιστικὸ ὄριο [...] Ἐντὸς τοῦ βαπτίσματος, ἀκόμη καὶ ἂν ὑπάρχει μία διάσπαση, μία διαίρεση, ἓνα σχίσμα, ἀκόμη μπορεῖς νὰ μιᾶς γιὰ Ἐκκλησία»⁷.

Διευρύνοντας αὐθαιρέτως τὰ ὄρια τῆς Ἐκκλησίας, ὁ κ. Ἰωάννης περιορίσει τὸ ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ πεδίο τῶν αἱρέσεων· κατ' αὐτὸν «ἐκκλησιαστικοποιεῖται» κάθε αἴρεση, ἡ ὁποία δὲν ἀντιπύπτει ἐκπεφρασμένως στὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ὅπως δηλαδὴ ὁ Μονοφυσιτισμὸς-Μονοθελητισμὸς (τῶν λεγομένων «προχαλκηδονίων»), ἡ Εἰκονομαχία, ὁ ἀντι-ησυχασμὸς, ὁ ἔθνο-φυλετισμὸς κ.λπ.:

---

5. «Ὁμιλία ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐξηκοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» (Καθεδρικὸς Ναὸς Ἁγίου Πέτρου Γενεύης, τὴν 17ην Φεβρουαρίου 2008) ἐν <http://www.ec-patr.org/docdisplay.php?lang=gr&id=876&tla=gr>.

6. Μτφρ. ἀπὸ τὸ Called to be the One Church, §6 καὶ 7 ἐν God, in your Grace ... Official Report of the Ninth Assembly of the World Council of Churches, ὑπὸ Luis N. Rivera-Pagán, WCC Publications, Geneva 2007, σελ. 257.

7. «Orthodox Ecclesiology and the Ecumenical Movement», Sourozh Diocesan Magazine (Ἀγγλία), τόμ. 21 (Αὐγούστος 1985), σελ. 16.

«**Η** αίρεση, δηλαδή ή απόκλιση από αὐτὸ ποὺ πιστεύει καὶ ὁμολογεῖ μὲ τὸ Σύμβολο τῆς πίστεώς της ἡ Ἐκκλησία, ὁδηγεῖ αὐτομάτως ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας. **Τὸ** πρόβλημα ὁμως ἀρχίζει ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ἡ ὀπτική αὐτῆ γωνία ἀπολυτοποιεῖται [...]»⁸.

Ἔλα τὰ παραπάνω φαίνονται ὡς προβολὴ καὶ προέκταση τῆς παλαιᾶς προτάσεως τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα, μέντορος τῶν μετὰ ταῦτα πρωτεργατῶν τῆς Παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ:

«**Εἰς** τὴν κίνησιν πρὸς ἔνωσιν, δὲν πρόκειται ἡ μία Ἐκκλησία νὰ βαδίση πρὸς τὴν ἄλλην, ἀλλ' ὄλαι ὁμοῦ νὰ ἐπανιδρύσωμεν τὴν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, ἐν συνυπάρξει εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν, ὅπως ἐζῶμεν μέχρι τοῦ 1054, παρὰ καὶ τὰς τότε ὑφισταμένας θεολογικὰς διαφορὰς»⁹.

2. Ἐμπρακτὴ ἐφαρμογὴ διαχρονικῶς τῆς νέας ἐκκλησιολογίας

Οἱ πεποιθήσεις αὐτὲς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἔχουν ἐμπράκτως βεβαιωθεῖ μὲ διάφορες παλαιότερες ἐκδηλώσεις τοῦ οἰκουμενιστικοῦ γίνεσθαι:

- ἐπὶ παραδείγματι, μὲ τὴν παρουσία ἢ καὶ συμ-προσευχὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου σὲ ἔσπερινὸ τῆς Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ρώμης (Ἰούνιος 1995), στὴν κηδεῖα τοῦ Πάπα Ἰωάννη Παύλου Β' (Ἀπρίλιος 2005), σὲ παπικὴ λειτουργία στὸ Βατικανὸ (Ἰούνιος 2008), σὲ συνεδρία τῆς Συνόδου τῶν Καθολικῶν Ἐπισκόπων (Οκτώβριος 2008) καὶ στὴν πρώτη ἐπίσημη λειτουργία τοῦ Πάπα Φραγκίσκου (Μάρτιος 2013). **Μὲ** τὴν ἀπὸ κοινοῦ εὐλόγηση τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν ἀπὸ τὸν κ. Βαρθολομαῖο καὶ τὸν Καρδινάλιο

---

8. «Ἐκκλησία καὶ ἔσχατα», Ἐκκλησία καὶ Ἐσχατολογία, Ἰ.Μ. Δημητριάδος, Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν, ἐκδ. Καστανιώτη, Ἀθήνα 2001, σελ. 30.

9. Πατριαρχικὸν Μήνυμα ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγεννίων 1967, ἐν Α. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, Ἀπὸ τὴν πορείαν τῆς ἀγάπης: ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου Ἀθηναγόρου εἰς Ἀγγλίαν –Νοέμβριος 1967, Ἀθήνα 1968, σελ. 87.

Cassidy (Φανάρι, Θρονική Έορτή 1992), καθώς και μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Πάπα Βενεδίκτου ΙΣΤ' σὲ Πατριαρχικὴ Λειτουργία στὸ Φανάρι (Νοέμβριος 2006), ὅπου ὁ Πάπας, φορώντας ὠμοφόριο, ἀπήγγειλε τὸ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ τοῦ ἐψάλλῃ Πολυχρόνιον! **Μὲ** τὴν πρόσφατη (Μάιος 2014) συμπροσευχὴ στὴν Ἱερουσαλήμ, ἐνώπιον τοῦ Παναγίου Τάφου. **Ἀκόμη**, μὲ τὴν ἐπίδοση ἀγίου Ποτηρίου ὡς δώρου στὸν νεο-εκλεγέντα οὐνίτη (ἐν Ἀθήναις) ἐπίσκοπο «Καρκαβίας», Δημήτριο Σαλάχα (Μάιος 2008). **Μὲ** τὴν συμμετοχὴ τοῦ παπικοῦ ἐπισκόπου Louis Pelâtre στὸν ἐσπερινὸ τῆς ἀγάπης στὸ Φανάρι τὸ Πάσχα τοῦ 2009, ἔθος ποὺ συνεχίσθηκε καὶ τὰ ἐπόμενα ἔτη, μὲ εἴσοδο τῶν ἑτεροδόξων στὸ ἱερὸ Βῆμα διὰ τῆς Ὡραίας Πύλης. **Μὲ** τὴν συμμετοχὴ τοῦ κ. Βαρθολομαίου στὴν Σύνοδο τῶν Ἀγγλικανῶν στὸ Labeth Palace (Νοέμβριος 1993).

Ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα, διανθίσθηκαν μὲ συμπροσευχές, προσφωνήσεις ἢ καὶ κοινές ἐκκλησιολογικὲς δηλώσεις. **Σ**τὸ πλαίσιο τῆς οἰκουμενιστικῆς στοχεύσεώς του ὁ κ. Βαρθολομαῖος δὲν παρέλειψε νὰ παροτρύνει καὶ τὸν νέο Πατριάρχη Βουλγαρίας, Μακαριώτατο κ. Νεόφυτο, νὰ ἐπανέλθει τὸ Πατριαρχεῖο Βουλγαρίας στὴν οἰκουμενικὴ κίνηση ἀπ' ὅπου ἀπεχώρησε τὸ 1998¹⁰.

3. Ἄρνηση τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, πίστεως «εἰς Μίαν Ἐκκλησίαν»

Οἱ ὡς ἄνω δηλώσεις καὶ τὰ γεγονότα προσδιορίζουν τὴν σταθερὴ ἐκκλησιολογικὴ γραμμὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου.

Ἡ πρόσφατη ἐν Ἱεροσολύμοις δῆλωσή του, ἀναδεικνύει σαφῶς καὶ τὴν προφανῆ ἀντιφατικότητα ἢ τὴν διγλωσσία τῆς ἐκκλη-

---

10. «Χαιρετισμὸς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν Ἵποδοχὴν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. κ. Νεοφύτου» (Φανάριον, 20 Σεπτεμβρίου 2013) ἐν <http://www.ec-patr.org/docdisplay.php?lang=gr&id=1757&tla=gr>.

• «Ἐχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι ἡ Ἀγιωτάτη Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας ὑπὸ τὴν Ὑμετέραν πεπνυμένην καθοδήγησιν, Μακαριώτατε, θὰ συμμετέχη, κατὰ παράδοσιν καὶ πανορθόδοξον ἐν Διασκεύεσιν ἀπόφασιν, εἰς τοὺς διορθοδόξους καὶ διαχριστιανικοὺς διαλόγους».

σιολογίας αὐτῆς, χαρακτηριστικὲς τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, καθὼς προβάλλει μὲν τὴν Μίαν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὡς «δισπασμέ-νην ἐν χρόνῳ».

Ἐν προκειμένῳ τὸ πατριαρχικὸ κείμενο δημιουργεῖ σύγχυση καὶ σαφῶς δὲν ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο εἶναι Πνεῦμα «εὐθές»¹¹.

Εἶναι ἀκόμη εὐνόητο, ὅτι ἡ θέση αὐτὴ συνιστᾷ συνειδητὴ ἄρνηση τοῦλάχιστον τῆς ἐνότητος τῆς «Μιάς» Ἐκκλησίας ὡς ιδιότητος καὶ ὄντολογικοῦ Της δεδομένου.

Ἡ συμπερίληψη τῆς ιδιότητος αὐτῆς στὸ ἐκκλησιολογικὸ ἄρθρο τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, ἀποτελεῖ τὴν ἔκφραση τῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ ἀγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ συνέπειαν ὁποῖος –κληρικὸς ἢ λαϊκὸς– ἀμφισβητεῖ συνειδητῶς ἢ ἀπορρίπτει τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως αὐτὴ ὀριοθετεῖται μὲ κάθε ἀκρίβεια στοὺς Ὅρους τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἰδιαιτέρως στὰ μονοσήμαντα ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, εὐλόγως ἐκπίπτει ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὑποκείμενος σὲ καθαίρεση ἢ ἀφορισμὸ κατὰ τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους¹².

4. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι αἰωνίως ἀκατάλυτη, ἡ ἐνότητα Χριστοῦ καὶ πιστῶν ἀδιάσπαστη

Ἡ σαφὴς ὑπόσχεση τοῦ Κυρίου, ὅτι «πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσι»¹³ τῆς Ἐκκλησίας, πολλῶ μᾶλλον ἐπειδὴ «τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ»¹⁴, καταρρίπτει κάθε ἰσχυρισμὸ τοῦ Πατριάρχου, ὅτι «ὑπερίσχυσεν ὁ ἀνθρώπινος παράγων» στὴν β' χιλιετία τῆς ἱστορίας Της!

Εἶναι σαφεῖς ἐν προκειμένῳ οἱ διαπιστώσεις τῶν ἁγίων Πατέρων: γιὰ τὸν Μ. Βασίλειο ὁ Χριστὸς «ἐν μέσῳ» τῆς Ἐκκλησίας «ἐγένετο, χαριζόμενος αὐτῇ τὸ μὴ σαλεύεσθαι»¹⁵. ὁ Θεολόγος Γρηγόριος

---

11. Ψαλμ. 50, 12· πρβλ. καὶ Ἰακ. 5, 12· «ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε».

12. Βλ. ἱερὸν ζ' Κανόνα τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (ACO 1,1,7,105έ.).

13. Ματθ. 16, 18.

14. Α' Κορ. 1, 25.

15. Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, Ὁμιλία εἰς τὸν με' Ψαλμὸν 5, PG 29B, 424B.C.

ονομάζει την Ἐκκλησία «κληρονομίαν Χριστοῦ μεγάλην καὶ οὐ παυσομένην, ἀλλ' αἰεὶ βαδιουμένην», ὁ δὲ Χρυσόστομος Ἰωάννης διακηρύσσει ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὀνομάζεται ἀπὸ τὴν Γραφή «ὄρος, διὰ τὸ ἀπερίτρεπτον καὶ πέτρα, διὰ τὸ ἄφθαρτον»¹⁶. Ὁ ἅγιος Νεκτάριος ὁ Πενταπόλεως, ὁμόφωνος μὲ τὴν ὁμολογία πάντων τῶν ἁγίων Πατέρων, βεβαιώνει ὅτι ἡ Ἐκκλησία «μόνη ἐστὶν ὁ στύλος καὶ τὸ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας¹⁷, διότι τὸ Πνεῦμα τὸ παράκλητον μένει ἐν αὐτῇ εἰς τὸν αἰῶνα»¹⁸. Ἡ συνεχὴς παρουσία τοῦ Πνεύματος διασφαλίζει τὴν Ἐκκλησία, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ὀλοκληρωμένο, «περατωθέν», τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος «ἔργον ἐκπεράνας εὐφρανε φίλους»¹⁹.

Στὴν Ἐκκλησία πιστεύουμε ὡς εἰς αἰῶνιο θεανθρώπινο καθίδρυμα, τὸ ὁποῖον «οὐ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἐκταθήσεται μόνον, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τοῦ αἰῶνος»²⁰ καὶ συνεπῶς δὲν ἠττάται ἢ παρέρχεται· εἶναι πασιφανές, ὅτι αὐτὴ ἡ χωροχρονικὴ ἔκταση δὲν ἀφορᾷ μιὰ νοητὴ «ἄχρονη» Ἐκκλησία, ἀλλὰ τὴν «ἐν χρόνῳ» στρατευομένη, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἱστορικῶς ἐμφανέστατη ὡς ἐνότητα-κοινωνία πιστῶν²¹, διότι εἶναι «πόλις ἐπάνω ὄρους κειμένη» καὶ «οἶκος τοῦ Θεοῦ περίοπτος τοῖς ἀπανταχοῦ»²².

Ἡ ὑπερφυῆς ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος Χριστοῦ εἶναι κάτι τὸ δεδομένο, ἀπολύτως καὶ ἀμετακλήτως διασφαλισμένο ἀπὸ

---

16. ΑΓ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ, Λόγος Δ' (Κατὰ Ἰουλιανοῦ Βασιλέως Α') 67, PG 35, 588C-589A. Τὸ χωρίον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου παρὰ τῷ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ, Ἱερὰ Παράλληλα, Στοιχεῖον Ε, τίτλος ΣΤ', PG 95, 1436A.

17. Α' Τιμ. 3, 15.

18. ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Μελέται δύο· Α': Περὶ τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Β': Περὶ τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως, ἐκδ. Ν. Παναγόπουλος, Ἀθῆναι 1987, σελ. 32.

19. Πεντηκοστάριον, Ὁρθρος Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς, ἱαμβικὸς κανὼν, ᾠδὴ α'.

20. ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Εἰς τὸν Ψάλμ. 44, PG 55, 203.

21. Ὅτι εἶναι ὄρατὴ εἶναι ἐμφανὲς καὶ στὴν Ἁγία Γραφή· βλ. Πράξ. 2, 41 καὶ 2, 47: «ὁ δὲ Κύριος προσετίθει καθ' ἡμέραν τοὺς σωζομένους τῇ Ἐκκλησίᾳ».

22. Ματθ. 5, 14 καὶ ΑΓ. ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ, Ἐξήγησις ὑπομνηματικὴ εἰς τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν 1, 2 PG 70, 69A.B. Βλ. καὶ ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ, Εὐαγγελικὴ προπαρασκευὴ 6, 18 PG 22, 457D

τὴν Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας²³, τὸν Χριστό, μὲ τὴν συνεχῆ παρουσίαν τοῦ Παρακλήτου Πνεύματός Του σ' Αὐτήν²⁴, ἕως τῆς συντελείας, ἤδη ἀπὸ τὴν Πεντηκοστή. Οἱ πιστοί, ὡς τὸ Σῶμα τῆς Κεφαλῆς, τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἀπαραίτητο συμπλήρωμά Της, «τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου» Χριστοῦ²⁵, γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ νοηθεῖ ἢ Μία Ἐκκλησία «ἐκτὸς χρόνου», δηλαδὴ χωρὶς ἐπὶ γῆς πιστούς· γράφει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Ἐνθα γὰρ ἡ κεφαλὴ, ἐκεῖ καὶ τὸ σῶμα· οὐδενὶ γὰρ μέσῳ διείργεται ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ σῶμα· εἰ γὰρ διείργετο, οὐκ ἂν εἴη σῶμα, οὐκ ἂν εἴη κεφαλὴ [...]. Ὅρα πῶς αὐτὸν κοινῇ πάντων χρῆζοντα εἰσάγει [...]. Διὰ πάντων οὖν πληροῦται τὸ σῶμα αὐτοῦ. Τότε πληροῦται ἡ κεφαλὴ, τότε τέλειον σῶμα γίνεται, ὅταν ὁμοῦ πάντες ὦμεν συνημμένοι καὶ συγκεκολλημένοι»²⁶. **Γι'** αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς δοξάζεται καὶ ἐν Χριστῷ καὶ ἐν τῷ Σώματι τοῦ Χριστοῦ, τῇ Ἐκκλησίᾳ, τῆς ὁποίας μόνης εἶναι Σωτὴρ ὁ Θεάνθρωπος²⁷, ὁ ὁποῖος «ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν»²⁸. **Ὅ**ποιος δὲν πιστεύει στὴ συνέχεια τῆς Ἐνσαρκώσεως, τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν πιστεύει στὸν Χριστό· ἢ Ἐκκλησίαν εἶναι ἢ συνέχεια τῆς ἐντὸς τοῦ χρόνου Σαρκώσεως. **Καὶ** ὅπως ὁ Κύριός μας ἐθέαθη, ψηλαφήθηκε καὶ προσκυνήθηκε ἐν σαρκί, ἐν χρόνῳ, ἔτσι ἐπίσης συνεχίζει νὰ συμβαίνει καὶ μὲ τὸ Σῶμα Του, τὴν Ἐκκλησίαν –ἐνωμένη καὶ ἁγία– ἐν χρόνῳ. **Ἄν** θὰ δεχόμεσταν τὴν διαίρεση τῆς Ἐκκλησίας, θὰ δεχόμεσταν λοιπὸν τὴν ἐκμηδένιση τῆς Ἐνσαρκώσεως καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου²⁹.

---

23. Ἐφ. 1, 22.23

24. Ἰω. 14, 16 καὶ Λουκ. 24, 49.

25. Ἐφ. 1, 22.23· «καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου».

26. Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους 1, 3, 2· PG 62, 26.

27. Ἐφ. 3, 21· «αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν»· Ἐφ. 5, 23· «... ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος».

28. Ἐφ. 5, 29.

29. ΑΝΩΝΥΜΟΣ (Ὁρθόδοξος Ἱερεύς), Τὰ προσφάτως διαδραματισθέντα στὴν Ἁγία Πόλη καὶ τὸ ἐκκλησιολογικὸ τους ὑπόβαθρο, <http://www.impantokratoros.gr/B15881B3.el.aspx>.

5. Ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς «οὐ μεμέρισται», ἡ ἐνότητα εἶναι δεδομένον «κτῆμα» τῆς Ἐκκλησίας

Ἡ Ἐκκλησία ἔχοντας ὡς ὄντολογικό Της δεδομένο τὴν ἐνότητα, δὲν τὴν ἐπιζητεῖ, ἀπλῶς τὴν διατηρεῖ – «τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης»³⁰–, εἶναι δὲ αὐτὴ οὐσιώδεις χαρακτηριστικό Της, καθ' ὅσον «τὸ τῆς Ἐκκλησίας ὄνομα οὐ χωρισμοῦ, ἀλλ' ἐνώσεως ἐστὶ καὶ συμφωνίας ὄνομα»³¹. Ἐκκλησία διηρημένη καὶ διεσπασμένη εἶναι τραγέλαφος καὶ ψιλὴ φαντασία.

Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος Αἰγίνης ὁ Θαυματουργός, στρεφόμενος κατὰ τῆς προτεσταντικῆς θεωρίας περὶ «ἀοράτου Ἐκκλησίας» φαίνεται νὰ ἐρωτᾷ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη: «Πρὸς τί καὶ τὸ ὄνομα Ἐκκλησία, ἀφοῦ τὰ μέλη εἰσὶ μεμονωμένα καὶ πρὸς ἄλληλα ἄγνωστα, καὶ δὲν ἀποτελοῦν ὀργανικόν τι σύστημα οὐδ' ἐνωσιν ἀδιάσπαστον κατὰ τὴν ἀληθῆ σημασίαν τοῦ ὀνόματος αὐτῆς;»³².

Ἡ ἐνότης τῆς δογματικῆς πίστεως εἶναι λοιπὸν ἐπίσης δεδομένον τῆς Ἐκκλησίας· διότι καθὼς ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χριστὸς δὲν μπορεῖ νὰ διασπασθεῖ – «οὐ μεμέρισται ὁ Χριστός»³³–, ἔτσι καὶ στὴν Ἐκκλησία ὑφίσταται «εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα»³⁴ καὶ ὄχι δογματικὴ πολυφωνία· ἡ Ἐκκλησία διαμορφώνει ἐνιαία πίστη στὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα, «κατὰ μίαν τῆς πίστεως καὶ χάριν καὶ κλῆσιν τοὺς πιστοὺς ἀλλήλοις ἐνοειδῶς συνάπτουσα»³⁵.

6. Ἡ ἀποκοπὴ τῶν αἰρετικῶν δὲν βλάπτει τὴν Ἐκκλησία

Ὅποιος ἐκπίπτει ἀπὸ τὴν ὁμοφωνία τῆς θεολογικῆς ὁμολογίας, καὶ καθίσταται λοιπὸν ξηρὸ κλῆμα ποῦ ἀπεκόπη ἀπὸ τὴν Ἄμπελο³⁶, εἶναι ὁ ἴδιος ὑπεύθυνος, καθὼς σαφῶς προειδοποιεῖ ὁ

30. Ἐφ. 4, 3.

31. ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Εἰς τὴν Πρὸς Κορινθίους Α' Ἐπιστολὴν 1, PG 61, 13

32. ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, αὐτόθι, σελ. 27.

33. Α' Κορ. 1, 13.

34. Ἐφ. 4,5.

35. ΑΓ. ΜΑΞΙΜΟΣ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ, Μυσταγωγία 24, PG 91, 705B.

36. Ἰω. 15, 4-6.

Χρυσορρήμων Ἰωάννης: «Μένε εἰς Ἐκκλησίαν καὶ οὐ προδίδουσι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν δὲ φύγη ἀπὸ Ἐκκλησίας, οὐκ αἰτία ἡ Ἐκκλησία [...]. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς ἔξω, θηριάλωτος γίνῃ· ἀλλ' οὐ παρὰ τὴν μάνδραν τοῦτο, ἀλλὰ παρὰ τὴν σὴν μικροψυχίαν [...]. Ἐκκλησία γὰρ οὐ τοίχος καὶ ὄροφος, ἀλλὰ πίστις καὶ βίος»³⁷.

Σύμφωνα μὲ τὰ παραπάνω, ἡ ἀποκοπὴ τῶν αἰρετικῶν Λατίνων καὶ ἡ ἀπουσία τῶν αἰρετικῶν Προτεσταντῶν ἀπὸ τὴν Μία καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν τὴν ἐβλάψε («οὐ προδίδουσι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας») καὶ οὔτε θὰ μπορούσε νὰ τὴν βλάψει.

Σαφέστατα δηλώνουν οἱ Ὀρθόδοξοι Πατριάρχες σὲ Σύνοδο τοῦ 18ου αἰῶνος τὴν θεανθρώπινη ἀρτιμέλεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἔκπτωση τῶν Λατίνων ἐξ ὑπερηφανίας τοῦ Πάπα: «Ὑστερον μέντοι πρὸ χρόνων τινῶν ἐπηρεία τοῦ πονηροῦ ὁ Ῥώμης πάπας ἀποσφαλεῖς καὶ εἰς ἀλλόκοτα δόγματα καὶ καινοτομίας ἐμπροσθέν, ἀπέστη τῆς ὀλομελείας τοῦ σώματος τῆς εὐσεβοῦς Ἐκκλησίας καὶ ἀπεσχίσθη [...]. Νῦν δὲ τὰ μὲν τέσσαρα μέρη τοῦ ῤηθέντος ἰστίου ἐνέμειναν κατὰ χώραν συνημμένα τε καὶ συναραμμένα, δι' ὧν εὐχερῶς ἡμεῖς διαπλέομεν καὶ ἀκυμάντως τὸ τοῦ βίου τούτου πέλαγος [...]. Οὕτως οὖν ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ εὐσεβῆς Ἐκκλησία ἐπὶ τέσσαρσιν νῦν ἐρείδεται στύλοις, τοῖς τέσσαρσι δηλαδὴ Πατριάρχαις, καὶ μένει ἀδιάσειστος καὶ ἀκλόνητος»³⁸.

Βεβαίως, ἡ αἴρεση δὲν εἶναι μόνον ἡ εἰς τὰ καίρια βλάβη τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ στὰ ἐλάχιστα, τὰ ὅποια πάντοτε ἐξελίσσονται ἐπὶ τὰ χεῖρω.

Μαζὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους ἁγίους ὁ Πατριάρχης ΚΠόλεως ἅγιος Ταράσιος παρατηρεῖ: «Τὸ γὰρ ἐπὶ δόγμασιν εἴτε μικροῖς εἴτε μεγάλοις ἀμαρτάνειν, ταῦτόν ἐστι· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ ἀθετεῖται»³⁹. Καὶ ὁ μέγας Πατριάρχης ΚΠόλεως Γεννάδιος Β' Σχολάριος συμφωνεῖ: «Εἴτε γοῦν ἐν μεῖζονι εἴτε ἐν ἐλάττονι διαμαρτάνοι τις τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως, αἰρετικὸς ἐστίν»⁴⁰.

---

37. ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Ὅτε τῆς Ἐκκλησίας ἔξω εὐρεθεῖς Εὐτρώπιος 1, PG 52, 397.

38. Ἀποκρίσεις (1716/1725) τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τοὺς Ἀγγλικανοὺς Ἀνωμότους, (Ἀπόκρισις 5), εἰς ΙΩ. ΚΑΡΜΙΡΗΣ, Τὰ Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις 1953, τόμ. Β', σελ. 794 ἐξῆς.

39. Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, Πράξις Α', Mansi 12, 1031-1034.

40. Πρὸς τὸν Βασιλέα· ἐπέμφθη αὐτῷ τῇ 1βῃ τοῦ Μαρτίου 6, ἐν Γενναδίου Σχολαρίου Ἄπαντα τὰ Εὐρισκόμενα, τόμ. 3, ἐκδ. Louis Petit – X.A. Siderides, Paris 1930, σελ. 161.

7. Ἔχει καταλυθεῖ ἡ Ἱερωσύνη τῶν Ἐπισκόπων;

Συνεπῆς ἔρμηνεῖα τῆς νέας αὐτῆς ἐκκλησιολογίας, καθιστᾷ τὸν Πατριάρχη καὶ ἅπαντες τοὺς Ἐπισκόπους «ἐλλειπεῖς» ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴ Ἱερωσύνη τοῦ Χριστοῦ καὶ συνεπῶς τοποτηρητές, ἀλλ' ὄχι διαδόχους τῶν Θρόνων τους, καὶ ἐπόπτες, ἀλλ' ὄχι τελειωτὲς τῶν θείων Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. **Οἱ** Ἐπίσκοποι δὲν μετέχουν στὸ πλήρωμα τῆς Ἱερωσύνης τῆς Ἐκκλησίας, ἂν ἀληθεύει ὁ κ. Βαρθολομαῖος. **Ἄν** διεσπᾶσθη ἐν χρόνῳ ἡ Μία Ἐκκλησία, τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τότε ἡ ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραρχία, ἡ ὁποία εἶναι ἐν Πνεύματι κοινωνὸς τῆς ἐπουρανοῦ Ἱεραρχίας κατὰ τὸν ἅγιο Μάξιμο⁴¹, ἔχει «θρυμματισμένο» τὸν φωτισμὸ τῆς Ἱερωσύνης, διότι «θεοπτικῶς ὁ ἱεράρχης πρῶτον ἐλλάμπεται, εἶτα μεταδίδωσι τοῖς ὑπ' αὐτόν, εἶτα τελειοῖ τούτοις, οἷς μεταδίδωσι τῆς ἐλλάμπσεως»⁴².

* * *

Ἄπο τὶς παραπάνω σύντομες, κατὰ τὸ δυνατόν περιεκτικὲς, δογματικὲς διαπιστώσεις καθίσταται ἡλίου φαεινότερα ἡ ἀπόστασι τῶν κατὰ καιροὺς πατριαρχικῶν δηλώσεων ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία: ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος πιστεύει σὲ μία «διευρυμένη καὶ διηρημένη» Ἐκκλησία: διευρυμένη, διότι θεωρεῖ τοὺς αἰρετικοὺς ὡς ἀνήκοντες σὲ αὐτὴν δυνάμει ὁποιοῦδήποτε «βαπτίσματος», παρὰ τὰ αἰρετικά τους δόγματα καὶ τὸ σχίσμα τῆς ἀκοινωνησίας, διηρημένη δέ, διότι δὲν ὑπάρχει «διακοινωνία» ὀρθοδόξων καὶ αἰρετικῶν. **Μολοντί** διηρημένη «ἐντὸς τῆς ἱστορίας», ἡ Μία Ἐκκλησία συνεχίζει νὰ ὑφίσταται «κάπου-κάπως», κατὰ τὸν κ. Βαρθολομαῖο.

Εἶναι ὁμως καταφανὲς στὴν πίστι τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἡ ἐνότητά Της εἶναι ὄντολογικὸ καὶ ἀναφαίρετο γνῶρισμά Της, διότι Αὐτὴ εἶναι Σῶμα τοῦ ἀδιαίρετου καὶ Παντοδυνάμου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ. **Ὡς** Σῶμα Χριστοῦ καὶ ὀλοκλήρωση τοῦ ἔργου Του, ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ διαιρεθεῖ, διότι αὐτὸ εἶναι κατάλυσή Της καὶ «ἦττα» τῆς Θεότητος, οὔτε μπορεῖ νὰ παύσει νὰ ὑφίσταται, διότι Αὐτὴ ἀποτελεῖ ἐκπλήρωση τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς αἰωνίου ἐπὶ γῆς σωτηρίας. **Ἡ** ἐνότητά τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζεται

41. Σχόλια εἰς τὸ Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας 5, 2,4 PG 4,161A.

42. ΑΓ. ΜΑΞΙΜΟΣ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ, Σχόλια εἰς τὸ Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας 5, 2,4 PG 4,164A. Πρβλ. ΑΓ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ, Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας 3,2 PG 3, 428A.

μεταξύ άλλων και στην ένιαία δογματική πίστη, ή ἀμφισβήτηση τῆς ὁποίας συνιστᾷ αἵρεση, ἀμφισβήτηση τῶν προϋποθέσεων τῆς σωτηρίας μας. Ὁ Χριστὸς ἀπεφάνθη, ὅτι ὅποιος χωρισθεῖ ἀπὸ τὴν Ἄμπελο, δηλ. τὸν ἴδιο, ξηραίνεται ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἀπόλλυται⁴³.

Ὁ κ. Βαρθολομαῖος θεωρεῖ ὅτι ἡ Ζῶσα καὶ εὐχυμος Ἄμπελος τοῦ Κυριακοῦ Σώματος χωρὶς τὰ ξηρὰ κλήματα ποὺ μὲ δική τους εὐθύνη ἀπεκόπησαν εἶναι ἐλλιπής, «διεσπασμένη», καὶ πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ τὰ «ἐγκεντρίσουμε» σὲ Αὐτὴν ἐκ νέου, νεκρὰ ὄντα, στὸ ἐκκλησιαστικὸ Σῶμα τῆς ὄντως Ζωῆς, τοῦ Ζῶντος Χριστοῦ.

8. Ἡ παλαιὰ ἀντίδραση μὲ διακοπὴ μνημονεύσεως τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα

Ἡ καινοτόμος ἐκκλησιολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου ἔχει προωθήσει τὸν Οἰκουμενισμό ἀπὸ τὸ σημεῖο τῆς ἀπαξιώσεως τῶν δογμάτων, ἴδιον τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, στὴν παρούσα φοβερὴ διαστρέβλωση τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· προφανῶς ἡ διακήρυξη «διαλύσεως» τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὸν Οἰκουμενισμό, ὥστε ἡ «νέα-ἐκκλησία» νὰ «ἐπανιδρυθεῖ» σὲ ἀρμονία μὲ τὶς οἰκουμενιστικὲς προδιαγραφές.

Ἐπὶ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, τὸ Ἅγιον Ὅρος σύσσωμο εἶχε ἀντιδράσει στὰ οἰκουμενιστικά του ἀνοίγματα.

Τρεῖς Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐφάρμοσαν τὴν προβλεπόμενη ἀπὸ τοὺς ἀγίους Πατέρες καὶ τοὺς ἱεροὺς Κανόνες, τὸν 31ον Ἀποστολικὸ καὶ τὸν 15ον τῆς Πρωτοδευτέρας, νόμιμη ἐκκλησιαστικὴ ἀντίσταση διὰ τῆς διακοπῆς τοῦ μνημοσύνου.

Τὸ ἴδιο ἔπραξαν καὶ ὀκτὼ ἀθωνικὲς ἱερὲς Μονές: «διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐκτάκτου Διπλῆς Ἱερᾶς Συνάξεως, Συνεδρία ΝΒ' τῆς 13ης Νοεμβρίου 1971, [...] ἐκάστη Ἱερὰ Μονή, ὡς αὐτοδιοίκητος, ἀφέθη ἐλευθέρω νὰ πράττει κατὰ συνείδησιν εἰς τὸ θέμα τοῦτο»⁴⁴.

Ἡ διακοπὴ ἐκείνη τοῦ μνημοσύνου, χωρὶς περαιτέρω ἀποτείχιση ἢ παντελεῖ ἀκοινωνησία, ἀποτελοῦσε ἐπαινετὴ στάση, διότι καθὼς ὀρίζει ὁ 15ος ἱερὸς Κανὼν τῆς Πρωτοδευτέρας⁴⁵ (ἔτους 861), ὅσοι

43. Ἰω. 15, 4-6.

44. Βλ. τὸ σχετικὸν Γράμμα τῆς Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου ἐν Θεοδομία ΙΑ' 1 (Ἰαν.-Μάρ. 2009) 77. Τὰ συναφῆ ὅλα στίς σελ. 75-81.

45. ΑΓ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ, Πηδάλιον, ἐκδ. Ἀστήρ, Ἀθῆναι 1982, σελ. 358.

ἀμύνονται ἔτσι «οὐ σχίσματι τὴν ἔνωσιν τῆς Ἐκκλησίας κατέτεμον, ἀλλὰ σχισμάτων καὶ μερισμῶν τὴν Ἐκκλησίαν ἐσπούδασαν ρύσασθαι» ὅσοι μὲ τέτοια πρόθεση διακόπτουν τὸ μνημόσυνο Ἐπισκόπων ἑτεροφρόνων, «οὐκ Ἐπισκόπων, ἀλλὰ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων κατέγνωσαν» καὶ γι' αὐτὸ «οὐ μόνον τῆ κανονικῆ ἐπιτιμῆσει οὐχ ὑπόκεινται [...] ἀλλὰ καὶ τῆς πρεπούσης τιμῆς τοῖς ὀρθοδόξοις ἀξιοθήσονται»⁴⁶.

Λυπούμεθα, διότι ἡ πορεία τῶν πραγμάτων δὲν ἐμπνέει αἰσιοδοξία γιὰ ἀλλαγὴ πλεύσεως τοῦ κ. Βαρθολομαίου. Στὴν προσεχῆ ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα Φραγκίσκου στὸ Φανάρι, γιὰ τὴν Θρονικὴ Ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, στὰ τέλη τοῦ ἐρχομένου Νοεμβρίου καὶ πάλιν ἀναφαίνεται στὸν ζοφερὸ ὀρίζοντα τυπικὸν αὐξημένης λειτουργικῆς συμμετοχῆς τοῦ αἰρεσιάρχου Πάπα στὴν Ὀρθόδοξη Θεία Λειτουργία, φοροῦντος ὠμοφόριο, μὲ λειτουργικὸ ἀσπασμὸ πρὸς αὐτὸν (ποὺ δὲν προβλέπεται γιὰ ὅσους δὲν λειτουργοῦν, ἀλλὰ παρίστανται μόνον), μὲ ἀπαγγελία ἀπὸ αὐτὸν τοῦ «Πάτερ ἡμῶν», προσευχῆς μὲ σαφῆ εὐχαριστιακὴ ἀναφορὰ («τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον») καὶ ποὺ πρέπει νὰ ἀπαγγέλλεται ἀπὸ τὸν Προεστῶτα ἐκ μέρους τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ· ἀκόμη μὲ θυμιάτιση τοῦ Πάπα καὶ μὲ παραχώρηση σὲ αὐτὸν τοῦ ἄμβωνος, γιὰ νὰ κηρύξει.

Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀπλῆ συμπροσευχή, διότι ἀσφαλῶς, ἡ Θεία Λειτουργία δὲν ἄρχεται ἀπὸ τὸ «Μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε», ἀλλὰ ἀπὸ τὸ «Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία»⁴⁷.

Κατὰ τὸν π. Ἀλέξανδρο Σμέμαν «ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Παραδόσεως, ὁ μυστηριακὸς χαρακτήρας τῆς Εὐχαριστίας δὲν μπορεῖ τεχνητῶς νὰ περιορισθεῖ σὲ μία πράξη, σὲ μία στιγμή τοῦ ὅλου τυπικοῦ.

Ἐχουμε μία “τάξη”, στὴν ὁποία ὅλα τὰ μέρη καὶ ὅλα τὰ στοιχεῖα εἶναι ἀναγκαῖα, εἶναι ὀργανικῶς συνδεδεμένα μετ’ ἀλλήλων σὲ μία μυστηριακὴ δομῆ. **Μ**ὲ ἄλλα λόγια, ἡ Εὐχαριστία εἶναι μυστήριον ἀπ’ ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ ἡ ἐκπλήρωση ἢ ὀλοκλήρωσή της

---

⁴⁶. Βλ. τὴ γνώμη τοῦ ἁγίου Νικοδήμου (αὐτόθι, σ. 344) περὶ τῶν Κανόνων τῆς Πρωτοδευτέρας «... ἀναγκαῖοι μὲν ὄντες εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας εὐκοσμίαν καὶ κατάστασιν, βεβαιούμενοι δὲ καὶ ἐπικυρούμενοι ἀπὸ τε τοῦ Νομοκάνονος τοῦ Φωτίου, ἀπὸ τοὺς ἐρμηνευτὰς τῶν κανόνων καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν».

⁴⁷. Πρβλ. ΠΡΕΣΒ. ΑΝ. ΓΚΟΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Ἡ Συμπροσευχὴ μὲ αἰρετικούς· προσεγγίζοντας τὴν κανονικὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐκδ. Θεοδρομία, Θεσσαλονίκη 2009, σελ. 118 καὶ γενικῶς σελ. 113-118.

“καθίσταται ἐφικτὴ” ἀπὸ ὅλη τὴν Λειτουργία»⁴⁸.

* * *

Εὐχόμεθα, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος νὰ ἀναλογισθεῖ τὴν μέγιστη εὐθύνη του ἔναντι ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὀδηγεῖ στὴν πλάνη καὶ τὴν ἀπογύμνωση τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν «χιτῶνα τῆς ἀληθείας, τὸν ὕφαντὸν ἐκ τῆς ἄνω θεολογίας»⁴⁹.

Τίποτε ἀπὸ τὰ ὀρθόδοξα δόγματα δὲν θὰ ἐκπέσει ποτέ. **Τίποτε** δὲν θὰ μεταβληθεῖ ποτέ. **Καὶ** ποτὲ δὲν θὰ προστεθεῖ καμμία ἀπόφαση νέα πὺρ νὰ ἀλλοιώνει τὶς παλαιές. **Δογματικὴ** ἐξέλιξη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξει καμμία, κανενὸς εἴδους⁵⁰.

«Ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρῖμα, ὅστις ἂν ᾗ»⁵¹.

---

48. «Theology and Eucharist» (§6), <http://www.schememann.org/byhim/theology-andeucharist.html>.

49. Κοντάκιον τῆς Κυριακῆς τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (13-19 Ἰουλίου).

50. Πρβλ. ΠΡΩΤΟΠΡ. Γ. ΦΛΩΡΟΦΣΚΥ, «Ὁ Οἶκος τοῦ Πατρός», ἐν Ἐνατομία Προβλημάτων τῆς Πίστεως, μτφρ. Ἀρχιμ. Μελετίου Καλαμαρά, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1977, σελ. 133.

51. Γαλ. 5, 10.